Ն. 4644 — 1881 ՄԱՅԻՍ 15 ՇԻՄԱՍ. 22 ԻՆՍԻ ՍԷՆԷ ԱԼԱՖՐԱՆԿԱ ՄԱՅԻՍ 27 ՇԻՄԱՍ. = Ն. 4644

ՏԻԱԳԼԱՐ

Իսթանպոլ իլին
Պիր սէնէ մէճիտիյէ 10
Ալթը այ՝ » 5
Իկի » » 2 ½

Պէր նիւսխէ 40 փարա։

Թաշրալար իլին
Պիր սէնէ, մէճիտիյէ 12
Ալթը այ՝ » 6
Բոլթա իւճրէթի պէրէ այիտ տիր։

40 ՓԱՐԱ.

Անատոլուի Էֆքեար

ՄԻԻՆԱՏԻ ԷՐՃԻԵԱՍ

ԻԼԱՆԼԱՐ

Պերինճի տէֆա իլին սաթըրը 3 ղրշ
Իքինճի » » » 2 ղրշ
Իւչիւնճիւ » » » 1 ղրշ

Իլան սըրասընա գօնուլմասան իլանաթ ու իխթարաթըն սաթըրը 5 ղրշ։

Մէքթուպլար Կ. Պ. Փանոսեան իամինէ կաղըրը Իսթանպոլտա, Գալաթատա Բէնլիէ-պազարընտա Իրսի խանընտա Ն. 41։

ՄԱՅԻՍ ՄԱՅԻՍ ՄԱՅԻՍ

1297 ՄԱՅԻՍ 10 1881 ՄԱՅԻՍ 27 40 ՓԱՐԱ.

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Լօնտրա, 26 մայիս

Մէճլիսի ժէպուսանատա, Մ. Բոպէրթ Ա. Արնօլտ, էվվէլկի կիւն խապէր վէրմիշ օլտուղու իւզրէ, Ֆըրանսըզլար Թունուսա կէրտիքլէրինտէ, Իթալիանըն տախի Թարապուսու իսթէյա իթմէսինի միւպէյէին մարքի տը Սալիգպէրի իլէ գօնթ Գօրթի միեանընտա Թաաթի իտիլտիկի մէրվի օլան էվրադտան խարիճիեէ նէզարէթինատ էսէր պուլունուպ պուլունմատըգընը սիւալ էյլէմիշ տիր։

Սըր Զարլս Ֆիլք պու սիւալէ ճէվապ վէրմէք իսթէմէյիպ, հէր նէ մալիւմաթ վէրիլէպիլիր իսէ, պու մալիւմաթըն Մալթա քիթապտա միւնտէրիճ օլտուղունու պէհան իթմիշ տիր։

Բօմա, 26 մայիս

Տէբրէթիսին թահթը րիհաաթինտէ պիր հէյէթի վիւքէլա թէէսսիսի թէէքիտ օլունմագտա տըր։

Թունուս, 26 մայիս

Ժէնէրալ Պրէար, Ճէատ յոտտա իչիլէճէք սուլարըն ֆէնալըգը սէպպինտէն, Թունուս շէհրինտէն 6 քիլօմէթրօ ուզաղտա վաղը Մանուպա նամ մահէլլէ օրտու դուրմահա դարար վէրմիշ տիր։

Աթինա, 26 մայիս

Ալֆրանկա մայիսին 24ինճի կիւնիւնտէ ադա օլունան մուահէտէնին սուրէթի ըսմիէէսի Եունան տէվլէթինէ թէպլիղ օլունմուշ իսէ տէ, մէսէլէյի տահա զիհատ թէտգիդ էյլէմէք իւզրէ, բօսթա իլէ կէօնտէրիմիշ օլան խարիթատա պէքլէնիլմէքտէ տիր։ Կէօրինիւշէ կէօրէ, Եունան հիւքիւմէթի կէլէճէք ճիւմատա իրթէսի կիւնիւ ճէվապ վէրէճէք տիր։ Մէվսուգէն բիվաեէթ օլունտուղունա նէզարէն, հիւքիւմէթի մէղքիւրէ Տէրիսաատէթտէ թանզիմ օլունան մուգավէյէյի, թատիլաթ թէքլիֆ իթմէքսիզին, օլտուղու կիպի գապուլ էյլէեէճէք տիր։

Զանագ-գալէ, 26 մայիս

Մարսիլեա բօսթասը, ագշամ սաաթ 11 տէ Զանագ-գալէեէ վասըլ օլտու։

ԱԺԱՆՍ ՐԷՕԳԹԸՐ

Աթինա, 27 մայիս

Լօնտրա Եունան սէֆիրի սապէգը Մ. Գոնոսթավլոս իսթիֆա իթթիկինտէն, եէրինէ Մ. Ճօհն Եէննատիուս մասլահաթկիւզար թայէին օլունմուշ տուր։ Մ. Եէննատիուս հէր նէ գատար մուախարէն Վիէննա սէֆարէթի սըրքիթապէթինէ թայէին օլունմուշ իսի իսէ տէ, հէնուզ մագամը մէմուրիեէթինէ կիթմիշ օլմասընընան, պիր դաշ կիւնէ գատար Լօնտրատա կիտէճէք տիր։

Լօնտրա, 27 մայիս

Պու սապահ.քի զաղէթալար, Իրլանտանքն զարպ ճիհէթինտէ վէխիմ մուգուաթլար վէ գունտագ պրադմագլըգ խապէրլէրի վէրիեօլար։

Բէթրէսպուրգ, 27 մայիս

Բիէֆտէ եէհուտիլէր ալէյհինտէ հարաքեաթտա պուլունանլարըն տավասընա մահը հալին օթուզունտա պաշլանաճագ տըր։

ՄԻԻԹԷՆԷՎԻՅԷ

Լօնտրա սէֆիրի Միւսիւրիւս բաշա հազրէթլէրինին, ումուրը մալիէէ տայիր օլան լայիհալարը, նէզարէթի մալիէ տայիրէսինտէ ադա օլունմուշ օլան պիր գօմիսիօն մարիֆէթիյլէ թէտգիդ օլունմագտա պուլունտուղունու եաղմըշ իտի։

Պու քէլրրէ Վագթըն ալտըգը մալիւմաթա կէօրէ, գօմիսիօն, օլպապտէքի վազիֆէյի թէտգիգիեէսինի իթմամ իթմիշ, վէ լայիհայի մէզպուրէ հադգընտա դայէմէ ալտըգը մագպութաէր, Միւսիւրիւս բաշանըն լայիհալարը իլէ պէրաբէր նէզարէթէ արդ, վէ նէզարէթ տախի Պապը Ալիէէ թադիմ էյլէմիշ տիր։

Պիր տէ նէզարէթի մալիէէճէ տիւխան ինհիսարը մատէսիյէլ քէմալի կէրմի իւզրէ մէշղուլ պուլունումագտա իսի իսէ տէ, պու խուսուս իշին տախի թէշքիլ օլունան գօմիսիօնը մասխուս վազիֆէսինի իքմալ էյլէմիշ տիր։

Մէգքիւր գօմիսիօնուն նազարը թէտգիգինէ արդ օլունան լայիհատա, մասլահաթ բէք էթրաֆը օլարագ թանզիմ վէ թէնսիգ օլունմուշ օլտուղունտան, գօմիսիօն, թէտգիգաթընտա զահմէթ չէքմէմիշ իսէ տէ, իտարէյի ինհիսարիեէ թարաֆընտան թիւթիւն էքէն էքինճիլէրէ իգդաղ օլունճաղ մէպիլիշ իշին, էքինճիլէրտէն ալընաճագ ֆայիդ մատտէսի, կէրէք գօմիսիօնճա վէ կէրէք ումումէն նէզարէթճէ էնվայի պահպարը մուճիպ օլմուշ տուր։

Շիմտի պու իշ տախի մէճլիսի վիւքէլատա մէվդիի պահտա գօնուլճաճագ տըր։

Միւսիւրիւս բաշա հազրէթլէրինին լայիհալարընտա տախի տիւխան վարիտաթընտան պահս օլունուեօր։ Անճագ բաշայի միւշարիէյհ, թիւթիւն վարիտաթընըն տայինլէրէ վէրիմէսինի իսթէմէքտէ օլուպ, պու մատտէ տիւխան վարիտաթընըն ինտարէյի ինհիսարիեէ ալթընտա պուլունմամասը մատաէսինէ գաթան թէպլիւգ իթմէտիկի տէրքեար տըր։

Շուրայի ումուրը մալիեէ, 1297 սէնէյի մայիսէսի պիւտճէսինին միւսվէտտէսինի թանզիմ էյլէմիշ օլուպ, մալիեէ նազարը թէվֆիգ բաշա հազրէթլէրի, միւսվէտտէյի մէղլուրէյի մէճլիսի վիւքէլատա թադիմ էյլէմիշ տիր։

Եունան մէսէլէսի իշին իտիլէն թէտարիքեաթը հարպիեէտէն տօլաեը, պիւտճէտէ քիւլլիեէթլիճէ աչբգ մէվճուտ օլմագ լազըմ կէլիր իսէ տէ, երինէ աչբղընն մըգտարը բէք գիհատ օլմասընը դբեաս իտիմէքտէ տիր։

—Իչտիրտիկինէ կէօրէ, Ինկիլթէրրա խարիճիեէ նազարը լօրտ Կրանվիլ, Ինկիլիզ սէֆիրի սապէգը Մ. Կօչէնէ սէրիան Լօնտրատա կէլմէսինի իշար իթմիշ տիր։

Տէրիսաատէթ սէֆարէթինէ թայէին օլունան լօրտ Տըֆրին, Լօնտրատա Մ. Կօչէնի պէքլէեօր իմիշ։

Օրատա խարիճիեէ նազարը,լա սէֆիրի սապէգ վէ լահէգ միւզաքէրաթ իճրա իտիպ, օլ միւզաքէրաթ իւզրինէ սէֆիրի լահէգա թալիմաթ վէրիլէճէք իմիշ։

—Տիւնքի կիւն պաշ վէքիլ Սայիտ վէ խարիճիեէ նազարը Ասքմ բաշալար հազրաթը, Ինկիլթէրրա սէֆարէթիանէսինէ կիտիպ, Մ. Կօշէն իլէ ուզուն ուզատրեէ միւլագաթ պիրլէ վէտալաշմըշտար տըր։ Մ. Կօշէն տախի սահ 10 դարալարընտա Անթիլոպ նամ վաբօրա բաքիպէն վէ մէհէքէթինէ միւթէվէճճիհէն Տէրիսաատէթտէն հարէքէթ էյլէմիշ տիր։

Միւշարիէյհին եէրինէ կէլէճէք օլան լօրտ Տըֆրինին վիրուտինէ գատար, ումուրը սէֆարէթի, սէֆարէթի պըր քեաթիպի Մ. Բլընքէթ մաղահաթկիւզարըգ սըֆաթըյլա բույէթ էյլէեէճէք տիր։

—Բումէլիի-Շարգի վալիսի Ալէքօ բաշա հազրէթլէրի, տիւնքի կիւն Տէրիսաատէթէ կէլմիշ տիր։

—Իսբանիա սէֆիրի ճէատիսի գօնթ Բասգօն, էվվէլկի կիւն Պապը Ալիեէ կիտիպ, հալիլ օլտուղու մէքթուպլարը պաշ վէքիլ Սայիտ

միշ պիր վուգուաթ սբրասընա կէ-
չեճէք տիր։ Վիւքէլա մէճլիսէրին-
նին սոն իճթիմալերինտէն պիրի-
սինտէ, իմբէրաթօրուն, ժէնէրալը
միւշարիէյհ հագդընտա կէսմէթը-
տիկի հարէքէթ, մէզբիւր եիւզտէն
տիւշմէքլիկին տէրէճէ վէ սրճիթը
դաթիւեէսինէ ասլա շիւպհէ պրագ-
մազ։ Իշպու մէճլիստէ, շաեանը
խթիհզա վէ հիւքմիւ դալմամշը
օլան թասավվուրլարտան պիրի,
մէվզուի պահս օլմուշ տուր։ Հալ
պու քի պէյլէ թասավվուրլարդն
միւզաքէրէսինտէն մագսէտ, կիւեա
Ռուսիանքն իսլահաթընա ճիտտէն
չալըշըլըեօր օլտուղընը, կէրէք Ռուս
էհալիսինէ, վէ կէրէք Եվրոբաեա
զանն իթտիրէրէք, պունլարը տվըն-
տբրմագտան իպարէթ տիր։ Մէճլիսի
մէզպուրտէ, խթիգամէթ վէ էհլիյ-
յէթի, վէ հիչ տէյիլ խսէ մահի-
բանէ բօլթիգա ֆիքրի նէ տիմէք
օլտուղընու պիրմէքլէ մալիւմ վէ
միւսէլլէմ օլան ժէնէրալ Մէլիգօֆ,
ահվալը հագբրէ հագդընտա, պիր
տէրէճէ սէրպէսիեէթլէ պէեանը
էֆքեար էյլէմիշ տիր։

Միշարիէյհ, Ֆինլանտիաեը վէ
Պալթիգ էեաեէթլէրինի էմնալ
կէօթէրէրէք, Ռուսիանքն տիկէր
ճիհէթլէրինտէ տախի, պիր պիրին-
տէն պիւսպիւթիւն ֆարդը օլան
իդլիմներին, մէղհէպլէրին, դավի-
եէթլէրին վէ ատաթ ու ուսուլսն
էհէմմիեէթլէրի թահթը նազարա
ալընըպ, հիչ տէյիլ խսէ խասրէճէ
պիր թէպէատիւլ մագամընտա սու-
ըէթի ահվալին թէպտիլ օլունապի-
լէճէկինի, վէ պու խսէ Եվրոբայի
զարպինին թասիրինճէ, ուսուլը
մէշրութա օլմագսըզընը, նախօշնուա-
լարը խօշնուտ իտէպիլէճէկինի, վէ
շիւպհէլիլերի թէէմին գըլաճաղընը
պէեան իթմիշ տիր։

Մէլիգօֆուն պիր տէրէճէ քիւս-
թախանէ վուգու պուլան շու իֆա-
տաթը, իմբէրաթօրա բէք զիեա-
տէ ֆէնա կէօրիւնիւպ, կէրչի մի-
շարիէյհ օլ պապտէ հիչ պիր ճէ-
վապ վէրմէմիշ խսէ տէ, աեաղա
գալգըպ մէճլիսէ խիթամ վէրտիր-
միշ տիր։ Հալ պու քի դօնթ Լօրիս
Մէլիգօֆուն պէյլաղէթի, էկէր մէճ-
լիսի մէզքիւրտէ մուվաֆֆագըյյէթ
պուլսա իտի, պու խուսուս, Ռու-
սիա թարիխինտէ խայրիճէ միւթան-
թան պիր տէվր օլապիլէճէք իտի։

Մէլիգօֆուն սէպէպսիզ նիյմէթի օ-
լան ժէնէրալ Միլյութին տախի, նա-
զար վէ իթիպարտէն տիւշմիշ օլ-
մաղլէ, էկէրչի պու ժէնէրալըն,
շու սրբատա, Ռուսիանքն մալիք օլ-
տուղու էն միւսթայիտ վիւքէյա-
տան պիրի օլտուղու տիւշինիւրիւր
իսէ, միշարիէյհին նազար վէ ի-
թիպարտան տիւշմէսի, շաեանը
թէճաճճիւպ կէօրիւնիւր։

Լօրիս Մէլիգօֆուն, պունճա էս-
բարլարա վագքի օլտուղու, վէ
պունճա իշլերէ կիրիպ չըդարը,
վէ ատէթա խասիմլերի հագդընտա
մուճիպի տէհշէթ օլակէլէճէկի պի-
լինիպ տէ, միշարիէյհին մէմու-
րիեէթտէն չէքիլտիքտէն սոնրա,
խալէֆլէրի հէր քիմ օլսալար, պուն-
լարը տիւշարը էնտիչէ գըլաճաղը
նազարը իթինաեէ ալընտաճադ օլուր
իսէ, բիւթպէլէրինի թէրք իթմէք-
լի՛ք քէնտիսինէ իճազաթ իտիլտիկինտէ,
Ռուսիաեը թէրք, վէ մէմալիքի
էճնէպիեէտէ խքեան իթմէքլիկէ
մէճպուր օլաճաղընա ասլա թէճաճ-
ճիւպ իտիլմէզ։

Մէլիգօֆուն հիւանի նազարտան
տիւշմէսինտէն տօլաեը մէճիուն օ-
լուպ, շիւպհէսիզ մուղրը վէ պա-
տին խարապ պիր նուֆուզ ու թէ-
էսսիրի, կիթտիքճէ զիեատէ մէվզի-
յի իճրաեէ գօեանլար իշինտէ, պի-
րիսի էսքի, վէ տիկէրի եէնի օլա-
ռաղ, իքի քիշինին իսմինի զիքր իթ-
մէքլէ իքթիֆա իյլէրիմ։ Պունլար-
տան պիրիսի ժէնէրալ Ինեաթիէֆ
օլուպ, միշարիէյհ, ֆիքրի մէֆ-
սէտէթքեարանէսի, վէ Իսթանպօլ-
տա մէվզիի իճրաեէ դօյտուղու
էնթրիդալար սէպէպսինտէն, 1876տա
պիր Էվրոբա մուհարէպէսինէ սէպէ-
պլյեէթ վէրճէք օլտուղու հալտէ,
պու կիւնքի կիւն մէմլէքէթին պի-
րինճի ատէմի օլմուշ տուր։ Իքին-
ճիսի, բրէնս Վօրոնձօֆ Տաշդօֆ օ-
լուպ, պու զաթ, հէր նէ գատար
զահիրէն էհէմմիյյէթսիզ մէմուրի-
եէթլէրտէ խսէ տէ, Զարբն ֆիքրի
վէ խեեալի իւզէրինտէ ճիտտի պիր
նուֆուզ քէսպ իթմիշ տիր, վէ բօ-
լիթիգա խիրաֆքնտա, վէ խթիպ-
տատ թարիդինտէ իթթիհամ օլու-
նան թէտապիրէ, պու զաթ տախի
եարտըմ իյլէմէքտէ տիր։

Պիր հիւքիմէթ, պիր թագբմ
խալը վէ էֆքեարը միւթէտիլէ տա-
հապընը քէնտինէ տիւշմէն իթմէք-
լի՛ք սէնատաթընտա մուվաֆֆագ օ-
լուր խսէ, էօյլէ պիր հիւքիմէթին
պադասը շիւպհէ թահթընա կիրէր։
Պու կիւնքի կիւն էֆքեարը ումու-
միեէ, պիղիմ հագդրմբզտա տախի
պէօյլէ հիւքմ իտիպ, մուհաֆզա
թարաֆլըսը օլան Մոսկուա շէհրի
պիլէ, պադշահ շիտտէթլի վէ գօր-
գադ, պադշահ ֆայիտէսիզ սուրէթտէ
ալշագ օլան, վէ տիկէր պադշահ սը-
բալարտա տախի պիրմուճիպ զա-
լիմ պուլունան Ռուսիա հիւքիմէ-
թի բօլթիգասը դաշշըսընտա, հիա-
տէթի աղնմէ իպհար վէ իպրազ իյ-
լէմէքտէ տիր։ Շէհրի մէղքիւրտէ
իճբասը գարարլաշտըրըլմըշ օլան
սէրկիկի ումումինին զայրի մուայեէն
թէէխխիւրաթընտան տօլաեը, է-
հալինին մէնաֆիյի ֆէվգէլատէ սու-
ըէթտէ միւթէզարրուր օրմագտա
տըր։ Մէշհուր Բօլօֆ վէ էմնալի
թաճիրլէր, զի՛ր օլունան սէրկի ի-
չին քիւլլիեէթլի մէսարիֆ իթմիշ
օլտուղլարը հալտէ, պու կիւնքի
կիւն պիւյիւք զարար վէ զիեան ալ-
թընտա պուլունուեօրլար։ Պիր տի-
հերի տէ, սէրկինին տայիրէլէրինի
տէրիւհտէ իթմիշ օլուպ, էհալիեէ
եէնի պիր բարլադըդ կէօսթէրմէք
իչին, միւքէմմէլ կիւմիւշ թագբմ-
լարը, վէ հիւնէրլի վէ պիչիմլի էշ-
եալար իմալ իթտիրմիշ օլտուղու
հալտէ, պու կիւնքի կիւն զարար
վէ զիեան ալթընտա պուլունմագ-
տա տըր։ Հէլէ ինգլաս խէնէրլին
սաեբոբ հատտ ու հիսապսըզ տըր։
Վէլհասըլ թէքմիլ էհալի աղ չօգ
խօշնուտտուզուդ կէօսթէրմէքտէ
պուլունուպ, էկէրչի էհալիյի մեր-
դումինին էֆքեարը թիճարէթբէր-
վէրանէսի պիլինէճէք օլուր խսէ,
պունա քիմսէ թէաճճիւպ իտէմէզ։
Սայիր մահէլլէրտէ վէ պաշդա սէ-
պէպլէրլէ, էհալինին խըրս ու հիա-
տէթի ֆիեիլեաթա թահվիլ օլու-
նուպ, մէրքէզի հիւքիմէթ օլ տէ-
ըէճէ միւպային հարէքեաթ վէ մէյ-
լիեաթտա պուլունմուշ տուր քի,
հիւքիմէթի մահէլլիեէլէր իյլէ է-
հալիէր միեանընտա մուգուա կէլէն
միւատաէմէլէրտէ, իքի թարաֆը
տախի հագդօրզ չըդարմըշ տըր։
Մէսէլա, պուրատան պիր գաչ սա-
աթլըգ ուզագտա պուլունան էլի-
զապէթկրաթա, եէքտիկէրինէ միւ-
պային թալիմաթլար կէօնտէրիլմիշ
տիր։ Նէօյլէ քի, պիր թարաֆտան
միւթթէհիմլէրին միւճազաթ իսլի-
մէսի էմր օլունտուղու հալտէ, տի-
կէր թարաֆտան՝ մէվզուֆիյինին
մուհաքէմէլէրինէ պագդըմասը, վէ
մուախխարէն սէպիլի թախլիեէլէրի-
նին իճրասը, վէլհասըլ պա թէլեկ-
րաֆ վէրիլէն թալիմաթին հարֆը
հարֆընա իճրասընտա պուլունտու-
ղու իչին, զապթիեէ միւտիրինին
աղլի էմր օլունմուշ տուր։

Ամահիպ մէքթուպ, պու արալըգ
Ռուսիանքն հէր թարաֆընտա հիւքմ
իթմէքտէ օլան Եէհուտիլէր ալէյ-
հինտէքի դարըշըգլըգլարտան, վէ
նիհիլիսթլէրին հէնուզ խանէտանը
իմբէրաթօրի աղալարընա վարանա
զատար մուճիպի տէհշէթ օլմագ-
լըգտան տուր օրմամալարընտան
պահս իլէ մէգալէսինէ խիմամ վէր-
միշ, վէ պու հալէրին սէպէպի հէր
հիւքիմէթճէ թութուլան չարբրդ-
լըգ օլտուղունու պէեան իյլէմիշ
տիր։

ՐՈՒՍԻԱՏԱ ԳԱՐԸՇԸԳԼԸԳԼԱՐ

Ռուսիանքն ճէնուպ վէ ճէնուպի
զարպ թարաֆլարընտան ալընան
խապէրլէր, եէհուտիլէր ալէյհին-
տէքի գարըշըգլըգլարքն զաեէթ է-
լէմպախշ օլտուղունու պիլտիրիեօր-
լար։ Բէլգոն էեալէթինին Պէրէսօ-
ֆագա գարիեէսինտէ իքի կիւն
եաղմա տէվամ իթմիշ, վէ իւչ խանէ
աթէշէ վէրիլմիշ տիր։ Վիդթօրօվ-
դա գարիեէսինտէ, քէօյլիւլէր իլէ,
չալընան էշեաեը խատէ իթտիրմէք
խթիեէնէն հիւքիւմէթ պէ յինինտէ
պիր արպէտա վուգու պուլմուշ
տուր։ Օտէսսատան մահէլլի մէզ-
քիւրէ պիր մըդտար տատքիր կէօն-
տէրիլմիշ տիր։ Բիւֆտէ սօդագլար
ատքէրլէր իլէ տօլուպ, պիր ատէմ,
էօլմիշ, 18 քիշի եարալանմըշ, վէ
1400 քիշի ախդ ու կիրիթթ օլուն-
մուշ տուր։ Ժէրէմին դուրպինտէ
Եէհուտիլէրին խանէ վէ մաղազա-
լարը խարապ իտիլիպ, իքի խու-
սուսի թրէն, մէմլէքէթլէրինի թէր-
քիտէն պիր թագբմ ֆամիլեալար ի-
լէ տօլու օլարագ, Տէրտիչէֆէ վա-
սըլ օլմուշլար տըր։ Գարըշըգլըգը
թէսքին իթմէք իւզրէ, Բիրասբօլ-
տան Անանիեէֆ պիր թապուր բի-
եատէ ատքէրի կէօնտէրիլմիշ տիր։
Պիլճիւմէ Եէհուտի խանէլէրի, Ա-
նանիեէֆտէ խարապ օրմուշ տուր։
Բիւֆտէն չէքիլէն պիր թէլեկրաֆ
կէօրէ, թէքմիլ Եէհուտի մահէլլէ-
սի աթէշէ վէրիլիպ, 30 միլիոն բուպ-
լի զարար ու զիեան մուգու պուլ-
մուշ տուր։ Ադբմ ադբմ ֆիրարիլ-
էր Ավթրիա հուտուտունա միւթէ-
վէճճիհէն հարէքէթ իսիեօրլար։

Բիւֆտէն Կօլօն նամ Ռուսիա
ղաղէթասընա եաղըլարընա կէօ-
րէ, իսթիլալը թէսքին իչին կէօն-
տէրիլմիշ օլան ատքէրլէր, իսթի-
լալճըլար թարաֆընտան չէհիտ մու-
խալիֆէթ թէսատիւֆ իթմէքտէ
իսիշլէր։ Ալէքսանտրօվգաեա սօ-
գաղընտա Դագադար, էհալի թա-
րաֆընտան կէրի բիւսկիւրտիւմիշ-
լէր, վէ դամճըլարընը խթիմալ իթ-
մէքլիկէ գալդըրագըլարընտա, իս-
թիլալճըլար, պունլարը թաշա թութ-
տուղունտան, ատքէրլէր կէրի չէ-
քիլմէեէ մէճպուր օրմուշլար տըր։
Միւթէազըպկէն խալդ, Սինեօր Լաս-
գէսթէյնին սատթճը մաղազասընը
եաղմաեա վէրմիշ տիր։ Բէնչէրէլէ-
րին տէմիր դաֆէսլէրի զըրբըմըշ,
վէ մաղազատա պուլունան քեաֆ-
ֆէյի էշեա սօգաղա ատըրմըշտըր։
Նիհաեէթ պիր պէօլիւք բիեատէ
ատքէրի, մէղքիւր մաղազատատի
վահշիանէ մէնզարէյի մէն իթմէ-
կէ մուվաֆֆագ օրմուշ տուր։ Եէ-
հուտի մահէլլէսի չարշըսընտա, Եէ-
հուտիլէրին քեաֆֆէյի ախչապ
սիւքքեանլարը խարապ խիրմիշ, վէ
էշեալարը բարչա բարչա օլունուպ
սօգաղա ատըրմըշ տըր։ Եէհուտի-
նին պիրի, իշպու մալիմաթը վիրէն
չախսըն կէօղիւ էօնիւնտէ իսթի-
լալճըլար թարաֆընտան թէլէֆ ի-
սիրմիշ, վէ խալդ, «եէթէր արթըգ
Եէհուտիլէրին հիւքիմէթ սիւր-
սիւքլերի, չիմտի տէ սրրա պիղիմ
տիր, հէր չէյին պու դատար պա-
հալը օրմասը ոնարընը սէպէպսինտէն
տիր։ Եէհուտիլէր պիղի իզրար իթ-
մէքտէ տիրլէր տէյս պաղըրմագ-
տա պուլունմուշլար տըր։»

Եէհուտիլէրի պարընտրան Թրիս-
թիան էվլէրի տախի եաղմա իսիրմիշ-
լէր տիր։ Բիւխեէթէթ կէօրէ, իսթի-
լալ սէրկիէրտէլէրի եէտալէրինտէ, Եէհու-
տիլէրին խանէ վէ մաղազալարը լիս-
թալարը պուլունուպ, պու վէճճ իլէ
հիչ պիր Ռուս մաղազասընա թա-
ռալուլթ օլունմամըշ տըր։ Վլատի-
միրսկաեատա էհալի, զէնկին պիր
Եէհուտինին խանէսինի եաղմաեա
վէրմիշ տիր։ Ռիէֆ վարըշլարը,
տէհշէթլի ուրէթտէ միւզաարըպ
օլուպ, Եէհուտիլէրլէ մէսքիւն օլան
խանէլէր, խարապալարա թահվիլ
օլունմուշլար, վէ ֆապրիգալար ի-
հրադ եախսա հէտամ իսիրմիշլէր տիր։
Գարըշըգլըգը ֆէրտասը կիւնիւ,
իսթիլալճըլար, պալթալար, չէքիճ-
լէր, վէ սայիր ալէաթը տարպիեէ
իլէ միւսէլլահ օլարագ սօգաղլարա
էնիպ, իլք կիւնիւ գուրթուլմուշ օ-
լան պիր թագբմ զէնկին Եէհուտի-
լէրին մաղազալարընը եաղմա իթ-
միշլէր տիր։ Պատէհու խալդ, Բօ-
տօլ մահէլլէսինի թէրք պիրլէ, էս-
քի չէհիրէ կիթմիշ, վէ Բօրեագ-
ֆուն խանէսինի եաղմաեա վէրմիշ
տիր։ Տիմիթրիէֆգա նամ քիւչիւք
դասապատա, 400տէն զիեատէ Եէ-
հուտի խանէ վէ տիւքքեանլարը
թէքմիլէն խարապ խիրմիշլէր, վէ
4 պապ տախի Եէհուտի խանէսի
աթէշէ վէրիլմիշ տիր։

Պու ֆէնալըդլարընը, մայիս 1 վէ
9տա, վէ Հոդեդալուտա կիւնիւնտէ
թէքրար պաշլանըպ, Բիւֆտէ հիչ
պիր Եէհուտի դամճընճաեա դա-
տար տէվամ իսէճէքլէրի շայի օլ-
մուշ տուր։ Ապրիլ 27տէ, վալիսի
վիլաեէթ թարաֆընտան սօգաղլա-
րա պիր պէեանամէ եարըշարըբ-
լարագ, էօթէտէ պէրիտէ ճէմիյ-
յէթլէր թօպլանմասը մէն իսիրմիշ,
վէ պու էմրին խիլաֆընտա հարէ-
քէթ վուգուլնտէ, ատքիր թարա-
ֆընտան սիլահ իսթիմալ իսիլէճէ-
կի պէեան օլունմուշ տուր։

Պալէատէքի թաֆսիլաթա խի-
թամ վիրմէք իւզրէ, Կօլօս զաղէ-
թասընա կէօնտէրիլմիշ օլան շու
թէլէկրաֆը տախի տէրճ ու պէեան
իսէրիզ։

Բիւֆ, 30 ապրիլ։ —Շէհիր, ա-
սայիշի հալ իչինտէ օլուպ, պաշլը-
ճա միւթէզարրուր օլանլար ֆու-
գարա էհալի իլէ, պիր թագբմ
էրչիճի թիւճճարլար, սանաթքեար-
լար, վէ թէգաիւտտէ օլան ատքէր-
լէր տիրլէր։ Բէք չօգ ֆամիլեալար,
էքմէքչիզ վէ խանէսիզ գարմըշլար
տըր։ Բիչէվքի գէչասընը զիեա-
բէթ իթտիկիմտէ, տէրտունտէ 1,800
ֆամիլեատան զիեատէ իսքեան
իթտիրիմիշ օլտուղունու կէօրտիւմ։
Պունլարընը սէֆալէթ մէնզարէլէրի
մուճիպի բիդդաթ ու մէրհամէթ
տիր։ Վալինին զէվճէսինին թէքլի-
ֆի իւզէրինէ, պիր խանէ գօմիթէ-
սի թէշքիլ օլունուպ, պու գօմի-
թէ իճրայի մուամէլէ իյլէմէքտէ
տիր։

Բիւֆ ճիվարընտաքի դարիեէ-
լէրտէ Եէհուտիլէրին խանէ վէ
տիւքքեանլարը եաղմա վէ խարապ
իսիրմիշ տիր։ Տիւն Ֆասթօլտա,
Եէհուտիլէրլէ տօլու օլան պիր շը-
մէնտիֆէր գաթարը իւզէրինէ է-
հալի հիւճում իսիրմիշ, վակօնլարա
թաշլար ֆըրլաթմըշլար տըր։ Իմէ-
բինոգատա չըմէնտիֆէր մաքինիսթ-
լէրի, Եէհուտիլէրի գաթլ իթմէք
իչին, թրէն եօլտան չըդարըլըբ տէ-
եու գօրգատուգլարընտան, թրէնի
զիեատէ իյէրիլէթմէք խթէմիշլէր
տիր։ Մահէլլի մէղքիւրէ պիր
մըդտար տատքէր կէօնտէրիլմիկի
կիպի, տիւն Բիւֆտէ տախի պիր
ալայ բիեատէ վէ պիր ալայ տա տը-
բակօն ատքէրի կէլմիշ տիր։ Բիվա-
եէթէ կէօրէ, Պէրտիղէթտէ գարը-
չըգլըգլար պաշլաեըպ, հարիդ տա-
խի զուհուր իթմիշտիր։ Բեաֆֆէ-
յի էմթաա վէ իհթիեաճաթը զա-
բուրէնին ֆիեաթլարը ֆէվգէլ ատ-
արթմըշ օլուպ, պաղը իֆլասլար
տախի զուհուր իսէճէկի զոնն օ-
լունմագտա տըր։

Դալքիւթատան մայիս 8 թա-
րիխլի Թայմա եազըլարընա կէօ-
րէ, ատատքիր, Բիչինտէն մուճիպի
խօշնուտի սուրէթտէ իյէրիլէմէքտէ
տիր։ Պիղճիւմէ չըմէնտրֆէր թէ-
ատրի քեաթը իքմալ օլունմուշ, վէ
11 ալայ վէ 4 պաթարիա թօր Հին-
տիսթանա ավտէթէ էմր ալմըշ-
լար տըր։

Էմիրէ թագտիմ օլունան 3,000
թիւֆէնքը իլէ պիր խայլի միւհիմ-
մաթ, Գանատահարա կէօթիւրիւլմէք
իւզրէ Բիլլա Ապտուլլահա վասլ
օլմուշ տուր։ Գանատահար վալիսին
վէրիլէն սահրա թօրլարը էսքի ու-
սուլ իւզրէ իմալ օլունմուշլար ուր-
Բեաֆիլտէ ժէնէրալ Բօպէրթս ա-
լէյհինէ մուհարէպէ իտէն, վէ լա-
քին մուախխարէն արզը իթաաթ ի-
տիպ, սուլհէն պիր սուրէթի թէս-
վիեէ խթիհսալի իչին ժէնէրալը
միշարիէյհտէն մուավէնէթ պուլան
Սէրտար Ալիմ խան, Բեաֆիլէ ա-
զիմէթ իթմէք իւզրէ Սիմատան
հարէքէթ իթմիշ տիր։

Բեաֆիլտէն սահհն խապէրլէր
կէլմէմէքտէ իսէ տէ, անճաղ բի-
վաեէթէ կէօրէ, Էմիր, նիզամ ու
ինզիպաթը պագի թութմագտա,
վէ պինապէրին ումուր ու մէսա-
լին միհվէրի լսեբգընտա ճէրէեան
իթմէքտէ իմիշ։ Միշարիէյհ,
Բեաֆիլ նահիեէլէրի խարիճինտէ
պուլունան պաղը մէվզիլէրէ 3–4
ալայ ատքէր սէվգ իթտիկի կիպի,
բայիթախթատքի ատատքէրի գօման-
տա իթմէք իւզրէ, ժէնէրալ Կո-
լամ Հայտէր խանը տախի կէրի ս-
ղըրմըշ տըր։ Պունտան մատատա Ապ-
տիլ Բահման խանընն Գանատահարա
կիթմէկի բէք զիեատէ արզու իթ-
տիկի, վէ հէման եագընտա կիտէ-
պիլէճէկի տէ մէրվի տիր։

Մէսէնճըր զաղէթասընտա պիր
վէճճի աթի օգունմուշ տուր.

Ախիրէն Ինկիլթէրրանին Սէլանիք
գօնսօլօսու Մ. Պլընթատան տլընան
մալումատ, Մ. Սութբրբն հայտուտ-
լարրն էլինտէն դուրթուլմասը գա-
պիլ օլուպ, ֆագաթ թալէպ օլու-
նան 15,000 լիրանքն թէնզիլի իսիա
խիրմէմէքտէ օլտուղունու պիլտի-
բիեօր իտի։ Պէտէլի խէլասքն մէգ-
տարընա տայիր պիր կիւնա մալիմ-
մաթ արնմատըգընտան, մըգտարը
մէղքիւրուն իթա օլունուպ, էսիրին
դուրթարըլարընը զանն օլունուեօր։
Մ. Սութբրբն աղբրլըգը, թավվա-
նա 65 քիլօկրամ թէճավուզ իլէ-
մէտիկի հալտէ, քէնտիսինի դուր-
թարմագ իւզրէ, 110 քիլօկրամ
ալթքն վէրիլմիշ տիր։ Կէչէն սէնկ
թութուլան միրալյ Սինկ, անճաղ
14 քիլօկրամ աղբրլըգընտա իքէն,
գուրթարըլմասը իչին 88 քիլօկրամ
ալթքն վէրիլտի։ Սթաթիսթիգ նօգ-
թայի նազարընտան պագարագ,
պու մէսէլէյի թէտգիգ իսէճէք օ-
լուր խսէք, հայտուտլուգ բաղ-
բընտա հաեաթը պէչէրիեէնին կիթ-
տիքճէ դըյյէթի արթմագտա օլ-
տուղունու կէօրիւրիւղ։ 1853 սէ-
նէսինտէ Իղմիրտէ հայտուտլարրն
էլինէ տիւշէն Տօգթօր Մադ Գրէթ-
ֆ վագքի 58 քիլօկրամ աղբրլըգընտա
օլտուղու հալտէ, 400 Ինկիլիզ
լիրասը (10,000 ֆրանդ) վէ եախսա
իւչ քիլօկրամ պիր բուպ ալթքն
մուգապիլինտէ դուրթարըլմըշ տըր։
Ելնէ 1867 սէնէսինտէ Իղմիրտէ հայ-
տուտլար թարաֆընտան տաղա գալ-
արրրլան Մ. Ալֆրէտ Վան Լէնէթ 60
քիլօկրամ աղբրլըգընտա իքէն,
1,500 Ինկիլիզ լիրասը (37,500 ֆը-
ռանդ) վէ եախսա 11 քիլօկրամ ալ-
թքն իլէ դուրթարըլմըշ իտի։ Պու
հալտէ 1853 սէնէսինտէ, պիր քի-
լօկրամ էթ իչին 60 ֆրանդ թալէպ
էյլէտիքլէրի հալտէ, 1867 սէնէսին-
տէ պու մըդտար 183 ֆրանդա չէտ-
մըշ իտի, քի չիմտիքի մըդտարլար,
պունլարլա նիսպէթ դասուլ իթմէ-
եէճէք սուրէթտէ արթմըշ տըր։
Զիրա Մ. Սինկ իչին պէհէր քիլօկ-
րամտան 1,113 ֆրանդ ալտըգլարը
հալտէ, Մ. Սութբրբն պէհէր քի-
լօկրամընտան 1,720 ֆրանդ ալմըշլար
տըր։

Պու հալտէ ինսան էթի, թապիի
աղբրլըգընն 1072 նիսպէթինտէ ալ-
թքն տէեէրինտէ իմիշ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԿԱՐԵՒՈՐ ԽՈՐՀՐԴԱԾՈՒԹԻՒՆ

(Մանչուրիոյ 1640 թուականէն սկսեալ)

Դրեթէ հարիւր քսան տարի է, որ ընդհանուր Հայոց մտաւոր սընունդ ու ուղղութիւն տվողը եղել է Վենետիկը. Վենետիկն է թարգմանել եւրոպական բոլոր հին և կլասիկական մատենագրութիւնը դրաբար լեզվով ու ցրել նորան աշխարհիս ամեն կողմի Հայերի մէջ. Վենետիկն է տարել Զմիւռնիայից, Կ. Պոլսից, Հնդկաստանից, Կովկասից, Լեհաստանից և Հայաստանից հաղարաւոր Հայ մանուկներ ուսում ու դաստիարակութիւն տալու համար. պատապարված լինելով լուսաւոր ու գիտնական աշխարհի ծաւալում, Ս. Ղազարի վանքն է կարողացել միայն ձեռնհաս լինել մի ազգի գոյութիւնը ու կեանքը ապահովելու դործին. ազատ լինելով ամեն տեսակ հասարակային ու քնատնական հոգսերից, նա՛ է միայն կարող եղել մոռածելու մի ազգի վերածնութեան իրական միջոցների, նորա գոյութեան գլխաւոր պայմանների վրա, որոնք կայացել են միշտ երկրագործութեան, արուեստների ու գործնական դիտութիւնների զարգացման մէջ։ Բայց հանելով փլատակների ու փոշիի կուտակների տակից մեր բոլոր հին մատենագրութիւնը, թարգմանելով նորան եւրոպական լեզուներ, ծանօթացնելով գիտնական աշխարհը մեր հին անցեալի հետ, Վենետիկը մոռացել է իր ամենագլխաւոր պարտաւորութիւնը, այն է, կենդանի ազգը, նոր ներկան — ապագան։

Այդ մեծ, աւելի կարեւոր, աւելի կենսական, աւելի հետաքրքիր և ընդարձակ խնդիրը Վենետիկի մեր պատուարժան հայրերը բոլորովին զանցառութեան ու արհամարանքի մէջ են թողել. նոքա այնչափ են արհամարել կենդանի ազգի պէտք ու պահանջները, նորա ներկայ ու ապագայ գոյութեան խնդիրը, որ դաստիարակելով հաղարաւոր Հայ մանուկներ իրանց վարժարաններում, նոցանից ոչ մէկը չեն պատրաստել կենդանի ազգին ծառայելու համար, այլ ամենքին էլ խեղդել են բարոյապէս ու մտաւորապէս հնութեան փոշիի և մեռած անցեալի մէջ, պտտճառ՝ փոխանակ կեանքի մէջ դործադրելի, ազգի կենսական պահանջները շօշափող, գոյութիւն ու ապրուստը ապահովող արուեստ և տրհեստ սովորացնելու, գործնական և տեխնիկական (արուեստագիտական) դիտութիւններ հայոցդրելու. փոխանակ ժողովրդի ներկան և ապագան պահպանող նիւթական ու անտեսական միջոցներ ձեռնարկելու. փոխանակ նորա կենդանի լեզուն ու աւանդութիւնները մաքրելու, ուսումնասիրելու և ուսուցանելու, Մխիթարի հետեւողները տասնեակ տարիներով ման են ածել Հայ մանուկին միայն այն ցնորական աշխարհում, ուր պտտել են Հոմերոսներ, Վիրգիլիոսներ, Տացիտներ, Միլտոններ, Տանտէներ եւայլն։ Բայց ի՞նչ էական արդիւնք է բստացել ազգի ընդհանրութիւնը, նաև հէնց նորա փոքրամասնութիւնը այդ ամենից. նո՛յն արդիւնքը, որը նա ստացել է Վենետիկում տպած հաղարաւոր դրաբար հատ դրքերից, որոնց օդտակարութիւնը կենդանի լեզվով խօսող երկրագործ, արուեստաւոր և վաճառական Հայ մարդու պահանջների, նորա կենսական խնդիրների ու պէտքերի համար այնչափ է եղել, որչափ Ցուանց ու Լատինացոց հին դիցաբանութիւնը արօր, մուրճ ու արշին գործածելու արուեստի մէջ։ Այո՛, Վենետիկում տպվել են երբեմնապէս մեծահատոր վաճառականական ու հաշուեդիտական ձեռնարկներ, նմանապէս այն տեղ հրատարակվել են, իբր թէ ժողովրդական լեզվով «Բաղմավէպ», բայց դոքա էլ փոխանակ յորմոցն վերոյ բնաբանեալ բնաբանքն, փոխանակ ընթերցողներն, զրվել են բոլորովին անմարսելի կերպով, վասն որոյ եթէ մի Հայ արուեստաւոր կամ վաճառական ձեռք է բերել այդ դրաւոր ապրանքները, նա չահվել է նոցանից աւելի բարոյապէս, քան թէ իրականապէս, որովհետև չկարողանալով ոչինչ հասկանալ նոցանից, նա մխիթարվել է նորանով, որ շորի մէջ փաթաթած պահել է այդ ապրանքները իր մութ տօլաքում ու ցոյց է տուել իր հիւրերին ինչպէս մի նալչման կամ կրօնական հրաշալիք։ Ո՞ր չէ պատահել մեզնից տեսնել Կովկասի քաղաքներում այդ «հրաշալիքները», որոնց տէրը կարդացել է նորան ամեն առաւօտ միշտ երեսը խաչակընքելով, կարծելով թէ կարդում է մի այնպիսի նուիրական սուրբ գիրք, ինչպէս Նարեկն է, մինչդեռ նորա կարդացածը եղել է Նումա Պոմպիլիոս, Թեսաւրոս, Հընագիտութիւն Բօլէնի ևն։ Ուրեմն ի՞նչ երկրպագութեան տեղիք է մընում մեզ Վենետիկցոց «բազմաջան աշխատութեանց» վերաբերմամբ, երբ այդ «աշխատութեանց» մէջ, երկու երեք հաղար դրքերից հազիւ թէ քսան հատ արուեստագիտական և առհասարակ գործնական ուղղութեան ձեռնարկներ կը դտնենք, այն էլ բոլորովին չ՝յարմարացրած ազգի սկզբնական պահանջներին և աստիճանաւոր զարգացման։

Զընայելով իրանց աշխատութիւններից ստացած գրեթէ ոչինչ արդիւնքներին, Վենետիկցիք սակայն շարունակել են պահպանել իրանց մէջ այն հիմնովին սխալ համոզմունքը թէ՝ «ազգի ապագան պիտի նոքա պահեն միայն անցեալով», մինչդեռ պարզ և տկներեւ իրողութիւն է, որ ո՛չ մի ապագայ չէ պահպանվում այն սերունդով, որը արդէն փտած պարկած է դերեզմանի մէջ, այլ նորանով, որը դեռ ապրում է, աճում ու բազմանում։ Վասնորոյ երբ այդ ապրող սերունդին վրա է հասել վիշտ, սով, տառապանք ու հաղար ու մէկ պատուհաս, փոխանակ իրական դեղ անելու նորա ներկան բարւոքելով, հանդէս են հանել միայն անցեալ պատմութիւնը. բայց մի՞թէ այդ պատմութիւնը կարող է եղել աղատել նորան սովից, աղքատութիւնից, զանազան տեսակ հիւանդութիւններից, նիւթական ու տընտեսական տագնապներից — ի հարկէ, ո՛չ. վասնորոյ այն ժամանակ, երբ Վենետիկի մեր դիտնականները մեծահատոր հնախօսդրութիւնների յետեւից են ընկած եղել, ազգը մաքառել է միայն մի կտոր հացի ու իր նիւթական գոյութեան մասին որի համար չդտնելով ո՛չ մի կողմից խրախոյս ու աջակցութիւն, դաղտել է աշխարհի չորս կողմը և անապատ ու ամայի դարձրել շաբաթադդ հոյլերնի.քը։ Վասնորոյ երբ հնչել է ժամը խսկական ու կենդանի Հայաստանը երես առ երես տեսնելու, քանակութեամբ ու թւով նորա որդիքը ճանաչելու, մեզ ասել են, կարծես ո՛չ առանց իրաւունքի թէ՝ էլ չկայ Յեր Հայաստան, այլ Նորա տեղ կայ Բիւրդերով բընակված, Բէ-դրէ-դան ասվող մի երկիր, որը զեաւղվել է ճիշդ հէնց նոյն սահմանների մէջ, որոնք գծադրված են եղել Վենետիկի դիտնականներից Հայոց աշխարհի անունով . . .

Բայց մի՞թէ այսչափ տխուր վիճակի կ՝հասնէր, քարտէզով միայն ճանաչվածՀայրենիքը եթէ հարիւր յիսուն տարուայ ընթացքում Վենետիկի ու Վիէննայի մեր պատուելի հայրերը, նստած լինելով լուսաւոր աշխարհի ծոցում, քիչ հետամուտ լինէին մեր ազգի խսկական պէտքերին, նորա գոյութեան ու ապրուստի էական պայմաններին, և փոխանակ պատրաստելու հաղարաւոր դանդեռէ վարդապետներ ու վարժապետներ, փոխանակ մեքենայաբար զարդացնելու լոկ նոցա յիշողութիւնը, փոխանակ փքելու ուռցնելու նոցա գրդռված երեւակայութիւնը, տային մեզ դէթ յիսուն դործաւոր ու արուեստադէտ մարդիկ. փոխանակ երեւակայական օդապարիկների մէջ նստած երկնքում Հայկ ու Արամի մոտ սաւառնելու, իջնէին Եփրատի ու Տիգրիսի ափերը կենդանի Հայ ժողովրդի մոտ, հարցնէին նորա ցաւը, հետաղօտէին պէտք ու կարիքը և Հայաստանից տարած հարիւրաւոր Հայ մանուկներից պատրաստէին դոնէ մի տասնեակ դործնական մարդիկ իրանց երկրի պէտքերին ծառայելու համար. հիմնէին Վենետիկ մի արհեստանոց, ուր, եթէ չ՝կարողանար կատարելագործվել, դոնէ հէնց մի քիչ բարւոքել այն արուեստները յառաջացնելու եղանակը, որ աւանդել են հայրենիքին մեր նախնիքը ինչպէս մեր դոյութեան միակ պայման, ինչպէս նուիրական սուրբ ուխտ . . :

Եթէ կը զարմանան մեր պատուարժան հայրերն մեր այս պահանջին, վարդապետների դործ չէ համարելով «այդպիսի բաներով պարապվիլը» այն ժամանակ մենք մատնացոյց կը լինենք այն արիական Եզուիտների վրա, որոնք մոտ հարաւային Ամերիկայի վայրի ու մարդակեր կարմիրամորթ Հնդիկների մէջ, սովորեցին նոցա լեզուն և արուեստներ մտցնելով տուան նոցա մարդավայել կացութիւն ու Եւրոպական կենցաղ։ Արհեստ ու արուեստ սովորացնելով մարդ չինեցին նոքա այդ երկոտանի գազաններին, այլ ո՛չ թէ Վիրգիլ ու Տանտէ ուսուցանելով։ Ուրեմն եթէ Եզուիտները կարողացել են ուսումնասիրել բարբարոս ցեղերի լեզուները և բարւոքելով նոցա նիւթական վիճակը՝ աղդել նոցա ապագայի վրա, հապա ի՞նչպէս է պատահել, որ Վենետիկի մեր հայրերը չեն կարողացել նոյնը անել իրանց վիալեզու հարազատ ու արդէն կէս քաղաքակրթ ազգի հետ։ Եւ մի՞թէ շատ դժուարութիւններ կը կրէին Վենետիկցիք այսպիսի մի նպատակին ծառայելու մէջ, երբ ամբողջ Հայաստանի քաղաքներում՝ Անդօրա, Ամասիա, Եւդոկիա, Կեսարիա, Տիգրանակերտ, Կարին, Այնթաբ ու Հալեբ արդէն կային պատառի, բեհեղի, մահուդի, կտաւի, բամբայի, թաւիշի դործարաններ, որոնք սակայն մասնագէտ մարդիկների պակասութիւնից, չէ կարողանալով մրցիլ Եւրոպայում օրից օր յառաջանող տեխնիկական (արուեստագիտական) կատարելագործութիւնների հետ ստիպուած եղան բոլորն էլ հետզհետէ խափանվիլ, վհատութեան ու սովի դատապարտելով բիւրաւոր հոգիք, որոնց բաղտ ու պատիւը այնչափ ոտնահար եղաւ, որ իրանց ձեռքով հանելով տարրն, քահրի (դեղին ներկահատ), լեղակ, ափիոն, շերամ, կանեփուկ, բամբակ, խէժ, սուսամ, ձիթապտուղ ևն, սկսեցին գրեթէ ձրի բաշխել այդ տմենը օտար հարստահարողներին, որոնց համար Հայը դառաւ նոյն բանաւոր գրատը, նոյն ստրուկը, ինչ էին Ամերիկայի պլանտատորների (կալուածատէր) համար սեւերը։ Իսկ ի՞նչ էին շինում այս ժամանակ Վենետիկի մեր դիտնական հայրերը. — նոքա Դանտէ ու Վիրգիլ էին սովորացնում Հայաստանից տարած հարիւրաւոր երեխաներին . . . : Եւ այսպիսով, երբ Մոնտեզիմմայի դաժան որդիկ բարբարոսութիւնից դառան քաղաքակիրթ, Եզուիտների շնորհիւ, քաղաքակիրթ Հայերը դառան կիսաբարբարոսներ իրանց հարազատ գիտնական հայրերի շնորհիւ. իսկ եթէ կաթոլիկ կրօնն է արդելը եղել Հայարին Մխիթարեաններին մտնել իրանների մէջ դործելու համար, հապա ինչո՞ւ նոյն կրօնը արդելք չէ եղել աւելի խստակրօն կաթոլիկ եղուիտներին մտնել Ամերիկայի մարդակեր արարածների մէջ . . . բայց ճշմարիտը ասած, բնաւ հակամիտ չենք կարծելու թէ Հայր Մխիթարը, ինքը լինելով բուն Հայաստանի զաւակ, Սեբաստիայի ծնունդ, հիմնելով Վենետիկեան ուխտը, նպատակ ունենար աւանդել իր յաջորդներին այնպիսի մի ուղղութիւն, որով վերաբերվել են և վերաբերվում են նոքա Հայ ազգութեան շահերին, ինչպէս մի Բիւզանդ մարդկային կմաղքին . . .

Բայց ճանաչելով ժամանակակից մեր մրոտողներին, որոնց սովորութիւնն է նախ մի բան չ՝կարդալ, յետոյ նորան հասկանալ կամ թէ կարդացածը չ՝հասկանալով նորան յեղաշրջել, կամ թէ ամեն բանի մէջ միայն յոյսնի ջերմ պատասխաններ տալ, բազարային ֆորմուլներ բերել և ֆէլիէտոնների մէջ մտած միմոսական խեղկատակութիւններ անել (ինչպէս այդ սովորութիւնը ունէն ի միջի այլոց այս տեղի լրագրներից մէկին Թիֆլիսից թղթակցող մի խանութպան համալսարանական և հնութեան թօքախտով ցաւադար Թիֆլիսի մի լրագիր), ճանաչելով ասում եմ, այսպիսիների սովորութիւնը և ասելիքը, դիտեմ, որ նոքա կը պատասխանեն ինքնավստահ իմաստակութեամբ. «Ո՛ ի՞նչ յանդուգն ղրպարտութիւն և աններելի ապերախտութիւն. մի՞թէ Վենետիկը չէ փրկել կորստից մեր լեզուն և այլն.» Իրանց ամենագէտ տգիտութեանը բաւարարութիւն տալու համար թո՛ղ նոքա թափ տան իրանց ականջները ու ուշադրութիւն դարձնեն, որ Վանի, Մուշի, Երեւանի, Թիֆլիսի և ամեն տեղերի Հայոց մէջ մնացած կենդանի լեզուն պահելուն ոչինչ վերաբերութիւն չեն ունեցել Վենետիկցոց դրած քսան էջի բեռը դրաբառ դրքերը, որոնք փտել են միայն մեր մութ տօլաքներում և հնասէր մկների մարսողութեան ծառայել։ Վատ չէր լինի եւ եթէ այս խմանար և Կ. Պոլսի այն թուղթ մրոտող և «Վիպասան» բազմանուն բժիշկը, որը ուրիշներին մտաւորապէս ու մարմնապէս լաւ բժշկելու համար անբուժելի ուղեղացաւ է ստացել, բայց այդ բոլոր բազմանուն, անանուն և անկեռի.ք, անկիւններից չրթզրթացողների հետ հաշիւները դեռ յետոյ, իսկ այժմ դանք Կ. Պոլսի Հայոց ազգային ժողովին։

(Շարունակելի)

ԳՐԻԳՈՐ ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆ

Պիղտէ պաշլըճա ի՛քի չէյ վարաբը քի, հիչ պիր թարաֆտա, վէ հիչ պիր վաղըթտա էքսիք օլմամըշ տըր, վէ հալէատա հէմ տեվամ իթմէքտէ, վէ հէմտէ, հատտէն զիեատե չաեանը թէէսսիւֆ տիւր քի, կիւնտէն կիւնէ արթմագտա տըր, պունլարատան պիրի գատր ու հայուկեէթ թանըմմադըգ, եանլի նանքէօրլիքօլուպ, վէ տիկերի տախի անքն զբտոր օլարադ, միլլեթիմիզե խըտմէթ վէ ֆէտաքեարլըգ իտէնլերէ, հէր նէվի պէտքտարլըգ իթմէք տիր. վէ շու ի՛քի մէլուն վէ միւհլիք իլլէթ, քէնտի գալէմիլլէ թանըմըշ օլան Մեծ. Գրիգոր էֆէնտի Նիկողոսեան ալէյհինտե տոխի վուդուա կէրմիշ օլուպ, վէ շու աթիտէքի պատիի իֆթիխարը ադամ օլմագըղա շայէսթէ պուլունան պիր ղբթա տուանամէ իսէ, օղ պապտէ պիր քէսկին ճէղա տիմէք օլաճաղընտան, էֆէնտիի միւմսիլէյհէ իսրամ իտէրէք ալըպ տէրճ ու պէեան իթմէքլիկի վաճիպէտէն վէ էհէմմիեէթտէն ատտ իթմիշիդ տիր։

Երուսաղէմ, ի 25 ապրիլ 1881

Գերապնիւ և Ազգասէր սիրելի մեր Ի Տէր.

Սուրբ Աթոռոյս Միաբանութենէն Կարնոյ նախկին Առաջնորդ Գեր. Տ. Յարութիւն Արքեպիսկոպոս Սրբազան Եղբայրն իւր ծնողի դիրկը վերադառնալէն ղկնի Ձեր ազդասիրական զգացումներու մասին քանիցս մխիթարական տեղեկութիւններ հաղորդած ըլլալով, կը փափաքէինք կենդանի աչքը վայելել Ձեր Ազնուութեան անձկալի տեսութիւնը եւ հրճուիլ. —

Օրհնեալ է Աստուած, որ մեր սրտի բաղձանքը ընդունելով յաջողեց Ձեր Ազնուութեան մինչև Տաճկաստանի մայրաքաղաքը գալ յայտնութիւն Երբարց Ձերոց, որով դրեթէ մոռացած էք Ս. Երուսաղէմի համօրէն Քրիստոնէից մեծ մայրաքաղաքին սահմաններուն. և քանի որ ճանապարհները ևս դիւրացած են, կը հրաւիրեմք զՁեզ թէ Ձեր կրօնասիրական փափաքները լցուցանելու, թէ Քրիստոսի Տեառն մերոյ չնորհածաւալ Ս. Տեղեաց տեսութիւնն վայելելու և թէ մեր հայրական փափաքն գոհացնելու համար բարեհաճիք ի Ռուսաստան վերադարձնիդ այս կողմէն ընել և յայտ ելանել նաև Ազգին Արաբիոյ մէջ ունեցած պանծալի և բոլոր Եւրոպական ազգաց նախանձելի Առաքելական Ս. Աթոռոյս, ևս Ձեր եղբարց որք հոգեվին կը տքնին ատ նպատակաւ մասնակցելոյ ազգային վերաշինութեան և յառաջադիմութեան. —

Վստահ լինելով որ մեր հայրական սրբոտի սոյն փափաքը որդիական սիրով ընդունելութեան արժանի պիտի համարիք. կաղաչեմք զԱստուած Բարձրեալն, որ հաճի իւր հզոր թեւովք պատսպարել Ձեր պատուական կեանքը և հրեշտակի խաղաղութեան յանձնել Ձեր ճանապարհորդութիւնը ատ և ի հայրենիս՝ չնորհիւ Տն. Սրբազնասուրբ Տեղեաց։ Որոյ օրհնութիւնը նուիրելով ողջունիս հայրական սիրոյ միամիտ 'աղօթարար

Սբ. Աթոռոյս Երուսաղէմ Պատրիարք
ԵՍԱՅԻ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

Ազգային լրագիրք ոմանք, և ի նոցանէ առնելով Ղալաթիոյ թերթերն ալ կը ծանուցանեն թէ Ս Պատրիարքը՝ ժամանակէ մ'ի վեր Հայոց ազգին դէմ ծագած անվստահութեան և դաւառաց ատորին կարդի պաշտօնէից միջոցաւ տեղի ունեցած զեղծմանց նկատմամբ աղերսագիր մի ղրկեր է կայսերական պալատն Օգոս. Սուլթանին մատուցուելու համար, և յանուն Հայոց ազգին խնդրեր է Ն. Կ. Վեհափառութենէն որ իւր հաւատարիմ Հայ ժողովրդեան կրած ցաւոց և Սեբաստիոյ առաջնորդական ծանուցեալ խնդրոյն նկատմամբ իւր բարձր հովանաւորութիւնն և քաջալերը ակնարկութիւնը չնորհել բարեհաճի։

Մեր առած ստոյգ տեղեկութեանց վրայ հիմնելով՝ կը յայտնենք թէ Ս. Պատրիարքն այս վերջին օրերս այդպիսի աղերսագիր մը ղրկած չէ կայսերական պալատը։

(Մ—ի)

* * *

Իւսկիւտարի Ս. Խաչ եկեղեցւոյ քահանաներէն Տ. Դէորդ վախճանեցաւ երկուշաբթի և հետեւեալ օրն յուղարկաւորութեան հանդէսը կատարուեցաւ։ 16 տարիէ հետէ անկողնոյ կը ծառայէր. 89 տարեկան էր, և 51 տարուան քահանայ՝ Վաղարշապատի մէջ Ստեփաննոս եպիսկոպոսէն ձեռնադրեալ։ Ունի քահանայ որդի մի, Տ. Խորէն։

—Արմաշի Գեր. Վանահայրն՝ որ մայրաքաղաքս կը դտնուէր, քանի մ'օր յառաջ մեկնեցաւ։

—Շապին-Գարահիսարի վիճակին առաջնորդ ընտրեցաւ Գեր. Տ. Պետրոս Ծ. վարդապետ Ներկարարեան, որ Պատրիարքական փոխանորդի պաշտօնով կը գտնուէր անդ։

—Դաղդ-Հայերէն բառարանի աշխատասիրող Պ. Նորայր Բիւզանդացի՝ մեր Պատրիարքարանի տոմարին մէջ արձանագրուեր է իբրեւ աշխարհական, ի խնդրոյ իւր։ Վենետկոյ Միաբանութենէն էր։ 35 տարեկան, դեղադէմ և աշխոյժ ուվառվռուն երիտասարդ մ'է։

(Փ—նջ)

ՍԱՐՄԱՖԻՑԷ

ԵՎՐՈՊԱ ՊՈՐՍԱԼԱՐՈՒ

Լոնտրա 25 մայիս

Ինկլիզ գոնսոլիտ	102-9/16
Էսհամը Ումումիէ այրլոը	17-1/16
» » գարանտը	17-3/8
1865 Իսթիդրազը	19-5/8
1869 »	19-3/8
1871 »	79-
1872 (Պոնտիւ Թրէզոր)	23-
1873 »	18-5/8
Օսմանլը Պանդասը	16-5/8
Ռուսիա իսթիդրազը 1873	92-7/8
Մըսըր իսթիդրազը պիրլէյմիւ	77-
» իսթիդրազը (չըմէնտը.)	98-1/2
Տէվլէթի Սվէտին 1877 իսթիդ. բոնդը	92-1/4
Տաիրա սանիէ	76-7/8
Մըսըրըն Ռոչիլտ իսթիդրազը	100-3/8
1877 Մաճարիսթան էսհամը	102-7/8
Գամպիս Բարիզ 3 այ վասէ	25-48

—

Բարիս, 25 մայիս

Ֆրանսըզ ֆոնտսու 3 %	86·22 1/2
» » 5 %	119·92 1/2
Էսհամը Ումումիէ այրլոը	17-40
» » գարանտը	17-15
1865 Իսթիդրազը	96-
1869 »	94-
1873 »	92-
Ռումէլի չըմէնտը. Թահվիլա.	62-50
Օսմանլը Պանդասը	673-75
Դրէտիտ Լիոնէ	595-
Ռուս ֆոնտսու 5 % (1877	95-1/4
Ռուսիանըն Շարք իսթիդրազը	59-3/8
Իթալիա ֆոնտսու	92-25
Մըսըր իսթիդ. պիրլէյմիւ	359-37 1/2
Իսբանեա խարիճի իսթիդրազը	24-1/8
Գամպիս Լոնտրա իւզէրինէ	25-22
Բարիս, (Պուլվար) 25 մայիս	
Ֆրանսըզ ֆոնտսու 5 %	119-98 1/4
Էսհամը Ումումիէ	17- 5

—

Վիէննա, 25 մայիս

Լոնտրա իւզէրինէ գամպիա	117-15
Ռումէլի տեմիր եօլ Թահվիլաթը	29-20

ԳԱԼԱԹԱ ՊՈՐՍԱՆԸ

Էսհ. Ումումի մայիս 14 ագշամ. գր.	19- 2
» » մայիս 15 սպհ. աչ	19-14
» » Լոն եիւքսէք	19-16
» » Լոն աշաղը	19-13
» » Սաաթ 3 տէ	16-15
1863 Իսթիդ. (Մուքօն) 6 % Ֆ.	93-
1865 » » 6 % Ֆ.	94-
1869 » (Բինար) 6 % Ֆ.	94-
1872 » (Պոնտիւ Թրէզոր	30-
1873 » (Բինար) 6 % Ֆ.	91-
Ռումէլի չըմէնտըֆէր	63-1/2
Բաբոր ղուրուշ	43-
Հէվալէսիզ »	37-1/2
Ագչէ ֆայիզի %	8-

—

ԱԳՏԻՈՆԼԱՐ ՖԻՏԱՔԸ

Դրէտիտ ժէնէրալ 6 %	6-15
Սոսիէթէ ժէն 6 %	5-15
Իսթանպոլ Պանդասը	11-
Սոսիէթէ Օթոման	4-
Թրամվայ 5 %	375-
Լավրիսմ (մատէն)	127-

—

ԱԳՋԷԼԷՐԻՆ ԲԻԱՋԱՍԸ

Օսմանլը լիրասը 100 ղրշոան	Ղչ Փ.
Ինկլիզլիզ լիրասը	109·24
Ֆրանսըզ ալթունու	87-18
Բօլ	89-35
Գրիմից ալթունու	51-30
Պէճաղ մէճիտիյէ	108-
Մէթալիք	207-
Պէշլիք	213-
Սլթըրգ	128-1/2
Պաղըր	680
Գարպոն գայիմէսի գարիք	900

—

ԳԱՑՄԷՆԻՆ ԲԻԱՋԱՍԸ

Էն եիւքսէք	1160-
Էն աշաղը	1070-
Սաաթ 3 տէ	1080-

ԻԼԱՆԱԹ

Կ. ՀԱՃԱՐԵԱՆ

ԹԻԹԻՆ ՖԱՊՐԻԳԱՍԸ
ԻՍԹԱՆՊՈԼՍ.

ՄԸՍԸՐ ՉԱՐՇԸՍԸ ԴՈՒՐՊԻՆՏԷ, ՔԷԹԷՆՃԻԼԷՐ ՊԱՇԸՆՏԱ Ն. 106.

Հազարեան Կարապետ էֆէնտինին, թիւթիւն թիւճճարլըղընտա քէսպի չէօհրէթ իթմիշ օլմասը, զաթէն մալիւմու ամմէ տիր։ Էֆէնտիի միւմիպէյհին քիչատ իյէտիկի եէնի ֆապրիգատա, եէնիճէնին ալէա դօգուլու չէօրէ, Տրամանըն Գէչ, վէ Սամսունուն չէօրէ վէ պաֆրանըն Դոլչիյա թէմիեէ օլունան, ալէա գրեբլմիշ Թիւթիւնլերի պուլունուղու կիպի, սիկարալար տախի պուլունմադտա օլուպ, պունլար հիյլէ վէ խիւտէտէն նէ գատար պէրի պուլունմադտա իսէլեր, էհվէնիյյէթ ճիհէթիյլէ տախի օլ գատար մէճմուն օլունճադ սուրէթէ օլտուգլարընտան, քէֆֆիֆէյի միշթէրիլեր հօշնուտ օլմադտա տըրլար։

Մէգքիւր ֆապրիգա, միւտէթի գալիւէ զարֆընտա, բիայէթլու միշթէրիլերը թարաֆընտան կէօրտիւկիւ հիւսնի գապուլիյէթ վէ իթիյարտան պիթթէյվիզ, պունտան պէյլէ, տահա զիեատէ տիդգաթ վէ ֆէտտաքեարլըղը կէօգէ ալարագ, շէյլէ քի, թիւթիւնլերինին ճինս վէ տէրէճէսինի ասլա թահվիլ իթմէտիքտէն պաշգա, ֆիեաթճա տախի պիր թէպէտտուլէ իհթիեաճ կէօրմէէրէք տէվամ, վէ հէր քէսին տահա զիեատէ պատի մէճմունիյէթի օլմադլըղա իգտամը նիյէթ իյլէմէքտէ տիր։

Մէգքիւր ֆապրիգատա, կէրէք բայիթախթըմրդ, կէրէք թաշրալար, վէ կէրէք մէմալիքի էճնէպիյնէ իչին սիբարըշ վուգու պուլտուղունտա, հէմ քէմալի տիդգաթ իւզրէ վաղթ ու սաաթընտա թէհլիկէ իտիլճէք, վէ հէմ տէ մէմալիքի էճնէպիյնէ կիտճէք օլան սիբարըշլար, պանտըրօլ վէրկիսինտէն ազատէ պուլունճաճգլար տըր։

Սիբարըշլարըն, մէգքիւր ֆապրիգա միւտիրի Նիկողայոս էֆէնտի Հազարեան իսմինէ օլարագ կէՆտէրիլմէսի իսթար օլունուր։

PRINTEMPS
PARIS

Մէմալիքի Օսմանիէէտէ պուլունան միւշթէրիլէրիմիզէ։

Մատամ,

Մա մէճունիյյէ սիզլէրէ պիլտիրիրիզ քի, Ֆրանսաեա վէ թաշրալարա էլնա վէ էմթաա կէօնտէրմէքլիք մուամէլաթըմըզ միւքէմմէլլէն թանզիմ իտիլմիշ օլտուղունտան, ՊՈՒ ԿԻԻՆՏԷՆ ԻԹԻՊԱՐԷՆ ՎԷ ԷՎՎԷԼԻՆՏԷՆ ՏԱՀԱ ՄԻԻՆԹԱԶԱՄ ՕԼԱՐԱԳ իտիլճէք ՆԵԻՄՈՒՆԷ ՄԱԼԼԷՐԻ սիբարըշլարընա վէ իսթէնիլճէք ՏԷՖԹԷՐԼԷՐԻԷ իճապէթ իթմէքլիկէ հազըրըզ։

Միւմքին մէրթէպէ սիզին մէնֆաաթարընըզ իւզրէ իֆա իթմէկէ միւսարաաթ իտէճէք օլտուղումուզ էմրլէրինիզի թարաֆընընդա կէօնտէրմէկէ տէվամ իտէճէկինիզի մէմուլ իլէ, բէշինան արզ իթտիկիմիզ թէչէքքիւրաթըմըզ իլէ պիրլիքտէ, քէմալի իլթիֆաթ վէ միւհթէրէմ սէլամլարըմըզ թէէմինաթընը գապուլ իթմէնիզլի բէճա իյլէրիզ։

ԺԻՒԼ ԺԱԼԻՒԶՕ

Քեաֆֆէյի մէքթուպլար չու ատրէսէ եազըլմալը տըր։

A M. JULES JALUZOT
GRANDS MAGASINS DU PRINTEMPS
PARIS.

ՍԸՀՀԷԹ ՎԷ ՄԷՆԱՖԻԻ ՈՒՄՈՒՄԻՅԷ ԻԶԻՆ
ՂԱԵԷԹ ՄՈՒՀԻՄՄ ԻԼԱՆ

Վ. Ծաննինին Իսթանպօլտա քէօբրիւ մէյտանընտա 1 վէ 2 նիւմէրօլու ՇԷՄՍ նամ պիւյիւք էճզախանէսի։

1867 տէ, սահիպ էհլիեէթ միւթէսարրըֆը թարաֆընտան թէէսսիս իտիլմիշ օլան իչպու մէշհուր էճզախանէ, կէրէք իլաճլարընըն թէմիզլիկի, կէրէք ըէյէթալարընն տիդգաթլէ իճրա օլունմասը, վէ խուսուսէյլէ մէզքիւր էճզախանէնին պիր սըֆաթը մախսուսէսի օլմուշ օլան ֆիեաթլարընընը էհվէնլիկի, վէ կէրէք մէմուրլարընընը միւհթէրէմ վէ միւթէատտիտ միշթէրիլէր հազրընտա կէօսթէրտիքլէրի հիւրմէթ վէ նէզաքէթ սաեէսինէ, տայիմա բաղլէթլու խաթալ էհալիսինին խօշնուտիյյէթի քեամիլէսինի մուճիպ սուրէթտէ իճրայի խըտմէթ իյլէմիշ տիր։

Իչպու էճզախանէտէ, աթիաէ պէեան օլունան էմթաա թօբտան վէ ճէսթէ ճէսթէ սաթըլըբ։

Էճզայի քիմեէվիեէ, մուալիճէլէր, ալէաթը ճէրրահիեէ, լասթիքտէն ալէթլէր, ֆօթօկրաֆ ալէթլերի, ալէոթ վէ էտէվաթը քիմեէվիեէ, խալիս գընագրնա օլֆաթօսու, ըթերիեաթ (բարֆիմըրի) շարապլարը, հէր սաաթ իչին վէ կէրէք միշթերիլերինէ, կէրէք խասթախանէլերէ, մէքթէպլերէ, վէ հաթթա հէր վագրատա հիւքիմէթի Սէնիյյէեէ քիֆեեէթ իտէճէք տէրճէտէ մուքինա իլէ եաբըլմըշ պուղ։

Իչպու էճզախանէ իխրաճաթ վէ իտխալաթ իճրա իտիպ, գօմիսիօնլար տախի գապուլ իտէր։

1852 սէնէսինտէ Պէյօղլունտա Տօղրու եօլտա թէէսսիս օլունմուշ օլան **77** նիւմէրօլու Ծաննի էճզախանէսի տախի, միւմիլէյհ Մ. Վ. Ծաննինին մախտուսմը տիրլօմալը շիմիսթ տօգթէօր Ց. Ծաննի թարաֆընտան իտարէ օլունմադտա տըր։ Միւմիլէյհին Պէյօղլունտա քիմեախանէսի տախի վար տըր։

Պունլարտան պաշգա, Մ. Վ. Ծաննինին Ռուսճուգտա էճզախանէ շիւպէսի, Լտիրնէտէ կաղզ ֆապրիգասը վէ պիրա մաղազասը օլուպ, քեաֆֆէյի էճզա վէ սայիր էմթաա իչին տէ աճէնթէլիք իտէր։

Ֆիեաթլար զաեէթ էհվէն տիր։

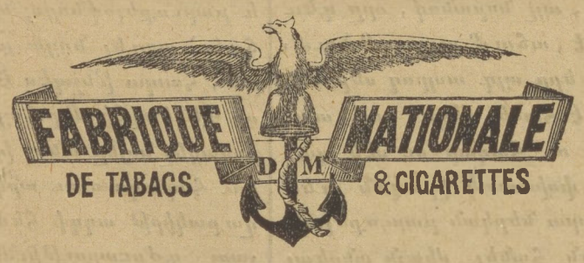

Տ. ՄԱԳՐԻ

ԹԻԹԻՆ ՎԷ ՍԻԿԱՐԱ ՖԱՊՐԻԳԱՍԸ

ԳԱԼԱԹԱՏՍ. ՎՕՅՎՕՏՍ. ՍՕԳԱՂԸՆՏՍ. Ն՝ 2 ՎԷ 23

Միւսիւ Տ. ՄԱԳՐԻ ՆԻՆ Եէնի ֆապրիգասը, պու քէրրէ Գալաթատա Վոյվոտա սոգաղընտա **2** վէ **23** նիւմէրօլար իլէ մուրագգամ մաղազալարտա, ՖԱՊՐԻԳ ՆԱՍԻՕՆԱԼ ՏԸ ԹԱՊԱ Լ ՍԻԿԱՐԷԹ նամբյլա թէէսիս օլունուպ, իչպու ֆապրիգա, կէրէք սահիպլէրին վէ կէրէք թիւթիւն հազրընտա մալիւմաթը մախսուսէլէրի պուլունանլարը սայ ու իհթիմամիէրիյլէ, բէք կիզել սուրէթտէ թանզիմ իտիլմիշ, վէ ՍԱՀԻՀ ԵԷՆԻՃԷ ԹԻԻԹԻՆԼԷՐԻՃԼԷ թէրթիպ օլունմուշ օլտուղու հալտէ, խօշնուտիեէթի մուճիպ սուրէթտէ, խալա վէ թապիի վէ պիրինճի ճինտէն վէ ՂԱՆԵԷԹ ԷՀՎԷՆՃԷ թիւթիւն ֆիրուխթ իտէճէկի բաղպէթլու Լհալիեէ իլան օլունուր։

Մէմալիքի էճնէպիեէ իչին իտիլճէք սիբարըշ տերհալ իճրա օլունճադ, վէ պա իրատէյի սէնիյյէ պանտըրօլ վէրկիսինտէն մուաֆ պուլունճադ տըր։

Իչպու ֆապրիգա 25 ապրիլ / մայիս 7 տէ քիչատ օլունմուշ տուր։

«Կատարելութիւն»։

ՄՐՏՏԱՍ Ս. Ա. ԱԼԼԷՆԻՆ
Աշխարհածանօթ Մազ Նորոգողը։
(MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Երբէք չվրիպիր Նորոգելու Ալևոր Մազը իր երիտասարդական գոյնին, ընծայելով անոր նոր կեանք, աճումմ, և փայլուն գեղեցկութիւն։ Իր արդիւնքը ստոյգ և կատարեալ է, շուտով վանելով ալևորութիւնը։ Կերկ մը չէ։

Միշտ կը հաստատէ ինքնին իբր մազին բնական զօրացուցիչը։

Հարազատը միայն Կարմրագոյն փաթոյթներուն մէջ է։

Գլխաւոր Մթերանոցը (Մաղազան) է,—
114 AND 116 SOUTHAMPTON ROW, Լոնտոն, Անգղիայ։

Կը ծախուի ամէն կեղծծամավաճառներն, Անու շահոտ Իւղավաճառներն, և Անգղիացի Դեղավաճառներն։

Պէյօղլունտա 368 նիւմէրօլու Ֆարմասի Պրիթանիք նամ Ինկիլիզ էճզախանէսինտէ վէ Գալաթատա Եիւքսէք Գալաստրըմտա միւսիւ Էմիլիանտ Դարիւմոնանին մաղազասընտա սաթըլմադտա տըր։

SANTAL CRIMAULT

Պու գաբսիւլէրտէ Պօմպանըն Սանթալ օիմէն բոհու զայէթլի սաք օլտուղու հալտէ մէվճուտ տուր։ Բարիզին քեաֆֆէյի խասթախանէլերինտէ իճրա օլունան պիր չօղ թէճրիպէլէրտէն իսպաթ օլունուր քի, Սանթալ սիթրէն բուհու Քօքահի, Էկզիմայէ վէ Ընդդնընդն բոհոնդան տահա զիեատէ միւէսսիր տիր։ Պու գաբսիւլէր խարարա ասլա գօգուլարընը վիրմէյիպ էն զիեատէ վէճալը վէ էն էսկի պէլ սօղուգլուղունու քէսէրլէր, վէ կէյֆիթի, սանճը վէ իսհալա սէպէպլէյէթ վէրմէկլէր։ Պունլար մէսանէ նէզլէլէրինտէ վէ գան իարարընտա տախի զիեատէսիյլէ միւէսսիր տիրլեր։

Տէբօղիթօսու էճզաճը Լ. Միսի, Նօ. 115 Ֆօպուրկ Սէնթ Օնորէ սոգաղընտա, Բարիստէ։

Քէզալիք պիւյիւք էճզախանէլերտէ տախի տէբօղիթօսու վար տըր։

500,000
ՖՐԱՆԳ ԳԱԶԱՆԸԼԱՃԱԳ

Համպուրկ հիւքիմէթի թասրֆընտան թաստիգ իտիլմիշ օլուպ, իքրամիէլերինին նիզամէն թէէտիեէսի իչին տէ, պիլճիմիէ Խազինէ ֆոնտալարը յա թահրը քէֆֆէլէթ ալընմըշ օլան իչպու ազէջ բիանգօսունտա էն զիեատէ պախթիեար պուլունան պաշլըճա իքրամիէ օլարագ, պալեատէքի ճէսիմմէպլաղը գազանճագ տըր։ Պու պիւյիւք իքրամիեէտէն պաշգա, իչպու բիանգօ խասսէթէն աթիաէքի իքրամիեէլերի չամիլ տիր։

		Ֆր.	Ֆր.
1	պիւյիւք գազա-		
	» նամագ	312,500	312,500
1	» »	187,500	187,500
1	» »	125,000	125,000
1	» »	93,750	93,750
1	» »	62,500	62,500
2	» »	50,000	100,000
3	» »	37,500	112,500
4	» »	31,250	125,000
2	» »	25,000	50,000
12	» »	18,750	225,000
1	» »	15,000	15,000
24	» »	12,500	300,000
5	» »	10,000	50,000
3	» »	7,500	22,500
54	» »	6,250	337,500
5	» »	5,000	25,000
105	» »	3,750	393,750
263	» »	2,500	657,500

վէ զայրիհիմ վէ զայրիհիմ։

Ճէման 31,700 իքրամիեէ օլուպ, եէտի թագսիթտէ գուրալարը չէքիլճէք տիր։ Պիլէթլերին տէեէր ֆիեաթը բէսմէն գարարաշարրըլըշ օլուպ, իւք իքի տէֆա չէքիլճէք պիլճիմէ գուրալարսաքի թէքմիլ պիլէթլէր **22** ֆրանգ **50** սանթիմ, վէ նըսֆ պիլէթլէր **11** ֆրանգ **25** սանթիմ տիրլէր։

Խասսէթէն չունու պէեանէ միւսարաաթ իտէրիզ քիեաղընը Ա.Ն.Ա. ՊԻԼԷԹԼԷՐԻՆԻ հիւքիմէթին արմասը վէ բիանգօ իտարէյի ումումիեէսինին իմզասը բիա մուսատտագ օլարագ կէօնտէրէճէյիզ տիր։ Իտիլճէք սիբարըշլար իլէ պիրլիքտէ պիլէթլերին ֆիեաթը, գանղը պանգա պանգնօթու օլուբ իսէ օլսուն, եախատ Ամմանիա, Ֆրանսա, Ամերիքա, Ինկիլթերրա վէ սայրէ իւզէրինէ չէքիլմիշ բօլիցա պուլունսուն, վէ եախատ գանղը մէմլէքէթին օլուբ իսէ օլսուն բօսթա բուլու եախատ բոսթախանէ իւզէրինէ բօլիցա օլարագ կէօնտէրիլտիկինտէ, սիբարըշ օլուն պիլէթլերի, գարալը մէքթուպ տէրուսինտէ վէ բոսթա վասըթասըյլա տերհալ կէօնտէրիրիզ։ Հէր գուրա քէշիտէսինի միւթէագզպ, պիլէթ սաքըն ալմըշ օլանա գուրանըն բէսմի լիսթասընը կէօնտէրէճէյիզ։ Գազանըլաճագ ազէջ հէր քէսին էմինէ մուհավվէլ տիր, վէ էվրօբանըն պաշլըճա մահէլլէրիյլէ օլան մունասէպաթըմըզ սահէսինտէ, գազանըլաճագ ազէջլերի գազանանըն պուլունտուղու մահէլլտէ թէէտիեէ իտէպիլիրիզ։ Սիբարըշլարըն միւմքին մէրթէպէ չարուգ վէ էն չօղու ԱԼԱՖՐԱՆԿԱ ՅՈՒՆԻՍ **15** տէն էվվէլ կէօնտէրիլմէսինի բէճա իտէրիզ, չունքի գուրալարընը քէչիտէսինէ եէվմի մէզքիւրտէ պաշլանճաղը բէսմէն գարարլաշարրըմըզ տըր։

Bureau principal de Loterie
Isenthal & Cie
Hambourg (Allemagne)

Պիլճիմէ էվրօբա լիսանլարը իլէ մէքթուպլաշըրըզ։ Շարգ իլէ Համպուրկ արասընտա մէքթուպլար 130 սաաթտա կիտէրլեր։

ՍԱՀԻՊ ԳԱԶԵԹԱ
ԿԱՐԱՊԵՏ Ց. ՓԱՆՈՍԵԱՆ